

УДК 159.923.2:7.071.1

DOI <https://doi.org/10.32689/maup.psych.2025.3.16>**Христина ТУРЕЦЬКА**

кандидат психологічних наук, доцент кафедри психології і психотерапії,
Український католицький університету
ORCID: 0000-0001-9513-6338

Роман КЕЧУР

кандидат медичних наук, завідувач кафедри психології і психотерапії,
Український католицький університету
ORCID: 0000-0002-9489-7351

Ольга ЯСКЕВИЧ

кандидат психологічних наук, доцент кафедри психології і психотерапії,
Український католицький університету
ORCID: 0000-0002-4671-9120

Олеся ЯНІВ

здобувач вищої освіти кафедри психології і психотерапії,
Український католицький університету
ORCID: 0009-0003-3314-4107

ПСИХОМЕТРИЧНІ ВЛАСТИВОСТІ УКРАЇНСЬКОЇ ВЕРСІЇ МЕТОДИКИ «ВІДЕНСЬКИЙ ОПИТУВАЛЬНИК ІНТЕРЕСУ ДО МИСТЕЦТВА ТА ЗНАННЯ МИСТЕЦТВА»

Мета дослідження полягала в адаптації українською мовою «Віденського опитувальника інтересу до мистецтва та знань мистецтва» (VAIAK) та перевірці його психометричних характеристик у вибірці українських респондентів. *Методологія.* У дослідженні взяли участь 230 осіб віком від 18 до 55 років із різним рівнем залучення до мистецтва. Для оцінки конструктивної валідності було проведено експлораторний та конфірмаційний факторний аналіз. Надійність визначали через показники внутрішньої узгодженості ($\alpha=0,829-0,946$) та ретестової відтворюваності ($R=0,866-0,921$). Дискримінантна валідність перевірялася шляхом порівняння груп із різним мистецьким досвідом. Конвергентну валідність досліджували через кореляції з особистісними рисами (відкритість до нового досвіду, екстраверсія, нейротизм) та інтолерантністю до невизначеності. *Наукова новизна.* Вперше в Україні адаптовано VAIAK, що дозволяє достовірно оцінювати інтерес до мистецтва та знання про нього серед українськомовної вибірки. Отримані результати підтверджують валідність та надійність інструменту, а також реплікованість міжнародних даних в українському контексті. *Висновки.* Адапована версія опитувальника виявилася психометрично надійною та валідною. Результати підтверджують зв'язок між особистісними характеристиками та рівнем мистецького інтересу й знань, що відкриває нові можливості для досліджень у сфері психології мистецтва. Отримані дані підкреслюють важливість відкритості до нового досвіду у формуванні мистецьких уподобань. Водночас виявлені обмеження свідчать про необхідність подальших досліджень у ширшій вибірці та з використанням додаткових методик.

Ключові слова: інтерес до мистецтва, мистецька обізнаність, опитувальник, особистісні риси, психологія мистецтва, психометрія.

Khrystyna Turetska, Roman Kechur, Olha Yaskevych, Olesia Yaniv. PSYCHOMETRIC PROPERTIES OF THE UKRAINIAN VERSION OF THE VIENNA ART INTEREST AND ART KNOWLEDGE QUESTIONNAIRE

Purpose. The aim of this study was to adapt the Vienna Art Interest and Art Knowledge Questionnaire (VAIAK) into Ukrainian and to evaluate its psychometric properties in a Ukrainian-speaking sample. *Methodology.* The study involved 230 participants aged 18 to 55 years with varying degrees of engagement in art. Exploratory and confirmatory factor analyses were conducted to assess construct validity, confirming the two-factor structure of the interest scale. Internal consistency ($\alpha = .829-.946$) and test-retest reliability ($R = .866-.921$) indicated high reliability. Discriminant validity was tested by comparing groups with and without artistic experience. Convergent validity was assessed through correlations with personality traits (openness to experience, extraversion, neuroticism) and intolerance of uncertainty. *Scientific novelty.* This study provides the first Ukrainian adaptation of the VAIAK, offering a validated tool for assessing interest in and knowledge of art within a Ukrainian cultural context. The results replicate international findings and confirm the relevance of this instrument for Ukrainian psychological research. *Conclusions.* The adapted questionnaire demonstrated strong psychometric qualities. Findings highlight the role of personality factors – especially openness to experience – in shaping artistic interests and expertise. The validated Ukrainian version of the VAIAK opens new avenues for empirical studies in the psychology of art. Limitations identified in the study indicate the need for further research with broader samples and additional assessment tools.

Key words: art interest, art knowledge, questionnaire, personality traits, psychology of art, psychometrics.

Вступ. Актуальність дослідження детермінант експертності в мистецтві зумовлена зростаючим інтересом до вивчення психологічних чинників, що впливають на формування мистецьких уподобань, знань та здатності до оцінки художніх творів. У сучасному суспільстві мистецтво стає не лише культурним феноменом, а й важливим медіатором розвитку емоційного інтелекту, креативності та здатності до розуміння інших людей. Однак, попри значну кількість досліджень у сфері психології мистецтва за кордоном, в Україні відсутні валідні інструменти для комплексного вимірювання інтересу до мистецтва та обізнаності в цій сфері, що обмежує можливості розвитку досліджень і практичного застосування результатів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Обізнаність у мистецтві – це здатність розпізнавати, інтерпретувати й оцінювати твори мистецтва на основі знань про сюжети, авторів, стилі та техніки. Ряд досліджень підтверджують зв'язок обізнаності в мистецтві з особистісними рисами. Зокрема, високий рівень відкритості до нового досвіду корелює з підвищеним інтересом, знаннями та здатністю до оцінки мистецьких творів [22, с. 123; 24, с. 123]. Інтроверсія, на відміну від екстраверсії, виявляється пов'язаною з більш високим рівнем обізнаності та здатності до мистецького судження, тоді як екстраверти частіше беруть участь у мистецьких подіях, але не завжди демонструють глибокі знання [8, с. 123]. Водночас високий рівень сумлінності, що характеризується схильністю до самоконтролю, ретельності та орієнтації на результат, асоціюється з меншою залученістю до мистецьких активностей, обізнаністю та оцінкою мистецтва [9, с. 123].

Інша особистісна характеристика – згідливість, яка відображає тенденцію до уникання конфліктів і готовність підпорядковувати власні потреби інтересам групи, також демонструє обернений зв'язок із інтересом і знаннями в мистецькій сфері. Дослідження свідчать, що чим нижчий рівень згідливості, тим більш виражений інтерес до мистецтва та вища обізнаність [немає джерела в списку]. Нейротизм, що відображає схильність до підвищеної емоційної реактивності, навпаки, має обернений зв'язок із зацікавленістю мистецтвом, хоча статистично значущого зв'язку між нейротизмом та мистецькою обізнаністю чи оцінкою творів виявлено не було [15, с. 123; 17, с. 123; 24, с. 123].

Важливою змінною у сприйнятті мистецтва є також здатність до менталізації – розуміння власних і чужих психічних станів, тобто думок,

почуттів, намірів. Високий рівень менталізації сприяє кращому розумінню художніх творів, дозволяє усвідомлювати мотиви персонажів або ідеї автора, що зумовлює більш глибоке і позитивне сприйняття мистецтва [7, с. 123; 30, с. 123]. Дослідження показують, що тривала взаємодія з мистецтвом, зокрема з художньою літературою, сприяє розвитку менталізації, проте дані про зв'язок менталізації саме з рівнем мистецької обізнаності залишаються обмеженими [13, с. 123; 21, с. 123].

Одним із найперспективніших інструментів для комплексного вимірювання інтересу до мистецтва та знань про нього є «Віденський опитувальник інтересу до мистецтва та знань мистецтва» [28, с. 123]. Опитувальник був створений міжнародною дослідницькою командою на чолі з Євою Спекер разом із Майклом Фостером, Ганною Брікман, Джейн Боді, Метью Пеловскі, Рафаелем Розенбергом та Гелмутом Ледером. Його розробка і апробація тривали три роки і включали вибірку із 740 досліджуваних. Опитувальник складається з двох основних шкал: «інтерес до мистецтва» (із субшкалами суб'єктивного інтересу та поведінки, обумовленої інтересом) і «знання мистецтва» (із субшкалами іконографічних здібностей і здатності до категоризації). Психометричні властивості інструменту підтверджують його надійність: внутрішня узгодженість шкали інтересу до мистецтва становить 0,94 (англійська версія) та 0,85 (іспанська версія), а шкали знань – 0,87 та 0,72 відповідно [26, с. 123]. На сьогодні опитувальник адаптований англійською та іспанською мовами і використовується в дослідженнях у Данії, Бельгії, Нідерландах, Великій Британії та Австралії, де триває його культурна адаптація. Водночас дані щодо психометричних характеристик української версії опитувальника досі відсутні, що створює потребу в його адаптації для використання у вітчизняних дослідженнях і практичній психології мистецтва.

Метою нашого дослідження була адаптація українською мовою та перевірка психометричних властивостей «Віденського опитувальника інтересу до мистецтва та знань мистецтва», а також вивчення зв'язків між інтересом до мистецтва, мистецькою обізнаністю та особистісними характеристиками (відкритістю до нового досвіду, екстраверсією, сумлінністю, згідливістю, нейротизмом) і рівнем менталізації для визначення психологічних детермінант експертності у сфері мистецтва серед української вибірки.

Виклад основного матеріалу дослідження. Протокол дослідження було подано

на затвердження до Інституційної етичної ради Українського католицького університету (УКУ). Дослідження отримало схвалення на проведення відповідно до протоколу №35-24-п від 02.01.2025 року. Усі учасники дослідження перед його проходженням були ознайомлені з текстом інформованої згоди, в якій зазначалося про добровільність участі, право на відмову в будь-який момент без негативних наслідків, а також гарантії дотримання конфіденційності та анонімності зібраних даних. Інформована згода передбачала зобов'язання дослідниці дотримуватися принципів етичного поводження з учасниками, захисту персональних даних та їх шифрування.

Методики дослідження. Основним інструментом дослідження виступив «Віденський опитувальник інтересу до мистецтва та знань мистецтва» (*The Vienna Art Interest and Art Knowledge Questionnaire*), який складається з двох основних шкал [28, с. 173–174]. Шкала «Інтерес до мистецтва» включає субшкали «Суб'єктивний інтерес» (7 питань, що оцінюються за 7-бальною шкалою Лейкарта від 1 – «абсолютно не згоден» до 7 – «абсолютно згоден») та «Поведінка, обумовлена інтересом» (4 питання, що оцінюються за шкалою від 1 – «ніколи» до 7 – «дуже часто»). Максимальний бал за шкалою «Інтерес до мистецтва» становить 77 балів, що свідчить про високий рівень зацікавленості та активної участі в мистецьких подіях. Шкала «Знання мистецтва» складається із субшкал «Іконографічні здібності» (6 питань із вибором правильної відповіді з чотирьох варіантів) та «Здатність до категоризації» (10 картин, до яких досліджувані повинні вписати автора, стиль і вказати рівень знайомства з твором). Максимальний бал за шкалою знань становить 30. Переклад методики з англійської мови на українську здійснено із залученням експертів. Дозвіл на адаптацію надала авторка методики Єва Спекер [28; 27].

Для оцінки особистісних характеристик застосовувався «П'ятифакторний опитувальник особистості Коста–МакКре» (*Big Five Locator*) [11, с. 345–346; 1, с. 127], адаптований українською мовою. Опитувальник дозволяє вимірювати вираженість п'яти основних факторів особистості: відкритість до нового досвіду – закритість ($\alpha=0,535$), екстраверсія – інтроверсія ($\alpha=0,756$), згідливість – незгідливість ($\alpha=0,657$), сумлінність – несумлінність ($\alpha=0,684$) та нейротизм – емоційна стійкість ($\alpha=0,443$). Для інтерпретації результатів використовувалася шкала балів: значення від 5 до 12 балів вказують на низьку

вираженість фактора, а від 18 до 25 – на його високий рівень.

Рівень здатності до менталізації визначався за допомогою «Опитувальника менталізації MZQ» (*Mentalization Questionnaire*) [20, с. 699–700; 29], який містить 15 тверджень, що формують чотири шкали: «Відмова від саморефлексії» ($\alpha=0,725$), «Емоційне усвідомлення» ($\alpha=0,534$), «Режим психічної еквівалентності» ($\alpha=0,672$) та «Регуляція афекту» ($\alpha=0,411$). Усі твердження оцінюються за 5-бальною шкалою Лейкарта від 1 – «абсолютно не згоден» до 5 – «абсолютно згоден». Підсумковий бал використовується для класифікації рівня менталізації: 15–35 балів – високий рівень, 36–55 – середній, 56–75 – низький. Показник внутрішньої узгодженості на українській вибірці становив 0,75, а в актуальному дослідженні – 0,769.

Для вимірювання толерантності до невизначеності використовувалася «Шкала інтолерантності до невизначеності» (*Intolerance of Uncertainty Scale*) [2; 21], яка складається з 12 тверджень і включає дві шкали: «Прогностична тривога» (7 тверджень, $\alpha=0,76$) та «Гнітюча тривога» (5 тверджень, $\alpha=0,7$). Твердження оцінюються за 5-бальною шкалою Лейкарта від 1 – «зовсім не типово для мене» до 5 – «дуже типово для мене». Максимальна кількість балів за шкалами становить відповідно 35 і 25.

Група досліджуваних. У дослідженні взяли участь 230 осіб віком від 18 до 55 років ($M=28,6$; $SD=7,9$). Із них 178 жінок (77,4%) та 52 чоловіки (22,6%). За рівнем залученості до мистецтва всі учасники були поділені на дві групи: перша група ($n=112$) складалася з осіб, які активно займаються мистецькою діяльністю (художники, дизайнери, викладачі мистецьких дисциплін, студенти мистецьких спеціальностей) або відвідують мистецькі заходи щонайменше раз на місяць; друга група ($n=118$) – із осіб, які не мають професійного чи регулярного аматорського досвіду у сфері мистецтва та відвідують мистецькі заходи рідше ніж раз на пів року.

Усі досліджувані мали вищу або неповну вищу освіту. За місцем проживання 142 особи (61,7%) мешкали у великих містах (населення понад 200 тис.), решта 88 осіб (38,3%) – у малих містах і сільській місцевості. Жоден із учасників не мав діагностованих тяжких психічних розладів, що перевірялося шляхом самозвіту на етапі заповнення інформованої згоди. Всі учасники добровільно погодилися на участь у дослідженні, ознайомившись із метою, умовами та правами досліджуваного.

Факторна структура опитувальника. У результаті експлораторного та конфірмаційного факторного аналізу шкали «інтерес до мистецтва» було встановлено, що найкращу відповідність емпіричним даним має двофакторна модель, яка передбачає виокремлення субшкал «суб'єктивний інтерес» та «поведінка обумовлена інтересом» ($\chi^2=95,3$, $p<0,001$; CFI=0,957; TLI=0,945; RMSEA=0,0749). Це узгоджується з теоретичною структурою оригінальної та іспанської версії опитувальника, тоді як однофакторна модель не продемонструвала належної відповідності (CFI=0,924; RMSEA=0,0986). Отримані факторні навантаження були статистично значущими для всіх тверджень, за винятком двох (твердження №1 і №7), які продемонстрували низькі стандартизовані факторні навантаження, але залишилися значущими у моделі, що відображає специфічні аспекти минулого досвіду мистецького інтересу.

Внутрішня узгодженість і відтворюваність. Результати аналізу внутрішньої узгодженості (за методом α -Кронбаха) свідчать про високі показники для шкали «інтерес до мистецтва» ($\alpha=0,892$) та її субшкал: «суб'єктивний інтерес» ($\alpha=0,829$) і «поведінка обумовлена інтересом» ($\alpha=0,844$). Шкала «знання мистецтва» також виявила високу внутрішню узгодженість ($\alpha=0,946$), що відповідає або навіть перевищує показники оригінальної та іспанської версій.

Таблиця 1
Внутрішня узгодженість української версії методики «Віденський опитувальник інтересу до мистецтва та знання мистецтва»

Шкала	α -Кронбаха
Інтерес до мистецтва (загальна)	0,892
Суб'єктивний інтерес	0,829
Поведінка, обумовлена інтересом	0,844
Знання мистецтва	0,946

Відтворюваність була перевірена за допомогою ретесту через 2 місяці: було виявлено статистично значущий зв'язок між результатами основного заміру та ретесту за шкалами «інтерес до мистецтва» ($R=0,866$; $p<0,001$) і «знання мистецтва» ($R=0,921$; $p<0,001$), що підтверджує ретестову надійність опитувальника.

Дискримінантна валідність. Порівняльний аналіз результатів осіб, що мають досвід у сфері мистецтва, та тих, хто не залучений до мистецтва, продемонстрував статистично значущі відмінності: особи, залучені до мистецької діяльності, показали вищий

Таблиця 2
Відтворюваність української версії методики «Віденський опитувальник інтересу до мистецтва та знання мистецтва»

Шкала	R (кореляція між основним заміром і ретестом)	p-значення
Інтерес	0,866	<0,001
Знання	0,921	<0,001

рівень інтересу (середнє значення 54,5 проти 38; Cohen's $d=1,45$) і знань (19,5 проти 9,84; Cohen's $d=1,16$), що свідчить про високу дискримінантну валідність опитувальника для визначення відмінностей між групами.

Конвергентна валідність. Було встановлено статистично значущий зв'язок між шкалами «інтерес до мистецтва» та «знання мистецтва» ($R=0,614$; $p<0,001$), що узгоджується з попередніми дослідженнями Specker et al. (2018). Аналіз зв'язку з особистісними характеристиками за результатами «П'ятифакторного опитувальника» показав, що інтерес до мистецтва позитивно корелює з відкритістю до нового досвіду ($R=0,493$; $p<0,001$) та на рівні тенденції з екстраверсією ($R=0,139$; $p=0,041$), тоді як спостерігався слабкий обернений зв'язок із нейротизмом ($R=-0,156$; $p=0,02$). Також був виявлений негативний зв'язок між інтересом до мистецтва та шкалою «гнітюча тривога» із «Шкали інтолерантності до невизначеності» ($R=-0,192$; $p=0,023$), що може свідчити про те, що низька інтолерантність до невизначеності сприяє вищому інтересу до мистецьких активностей.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Отримані результати підтверджують високі психометричні властивості української версії «Віденського опитувальника інтересу до мистецтва та знань мистецтва», що узгоджується з висновками, отриманими в процесі валідації оригінального інструменту [28] та його іспанської адаптації [19]. Виявлена двофакторна структура шкали «Інтерес до мистецтва» – із субшкалами «суб'єктивний інтерес» та «поведінка, обумовлена інтересом» – узгоджується з результатами досліджень, які підтверджують багатовимірність цього конструкту [8].

Високі значення внутрішньої узгодженості ($\alpha > 0,8$) та надійність при повторному тестуванні ($R > 0,86$) свідчать про стабільність і консистентність інструменту. Подібні результати були продемонстровані в первинному дослідженні Є. Спекер [28] та повторно підтверджені в інших культурних вибірках

Таблиця 3

Дискримінантна валідність української версії методики «Віденський опитувальник інтересу до мистецтва та знання мистецтва»

Шкала	Не залучені (М)	Залучені (М)	р-значення	Cohen's d
Інтерес	38	54,5	<0,001	1,45
Знання	9,84	19,5	<0,001	1,16

Таблиця 4

Конвергентна валідність української версії методики «Віденський опитувальник інтересу до мистецтва та знання мистецтва»

Змінна	Інтерес (R)	р-значення	Знання (R)	р-значення
Відкритість до нового досвіду	0,493	<0,001	0,353	<0,001
Екстраверсія	0,139	0,041	—	—
Нейротизм	-0,156	0,02	—	—
Гнітюча тривога	-0,192	0,023	—	—

[26, с. 451], що підкреслює кроскультурну надійність інструменту.

Дискримінантна валідність опитувальника виявилася високою: було зафіксовано статистично значущі відмінності між особами, залученими до мистецтва, та тими, хто не має такого досвіду, за рівнем інтересу й знань. Такі дані відповідають результатам дослідження М. МакМануса та А. Фернгамма [23, с. 560], які встановили тісний зв'язок між культурною активністю та естетичною експертизою.

У межах перевірки конвергентної валідності було виявлено позитивну кореляцію між інтересом до мистецтва та відкритістю до нового досвіду ($R = 0,493$; $p < 0,001$), що узгоджується з попередніми результатами [7, с. 85–86; 6; 17]. Водночас зв'язки з екстраверсією, нейротизмом та гнітючою тривогою також підтверджують результати досліджень впливу особистісних рис на естетичні вподобання [18; 6; 25].

Відсутність статистично значущих зв'язків між знанням мистецтва та шкалами доброзичливості, сумлінності або менталізації не узгоджується з деякими попередніми дослідженнями [24; 13; 20], де було встановлено зв'язок між когнітивними аспектами естетич-

ного сприйняття та емпатійними чи рефлексивними здібностями. Ймовірно, такі розбіжності зумовлені специфікою досліджуваної вибірки, контекстом збору даних або форматом онлайн-опитування, що не виключає використання зовнішніх джерел інформації при відповідях на завдання знань.

Окрему увагу слід приділити можливому впливу попереднього досвіду проходження опитувальника на результати ретесту. Зростання середніх показників за шкалою знань мистецтва може бути наслідком ефекту навчання. Подібні ефекти описані ще в класичних дослідженнях структури Еґо [16, с. 52], а також підтверджені сучасними емпіричними даними про тестування в онлайн-середовищі.

Таким чином, результати дослідження узгоджуються з основними теоретичними положеннями психології мистецтва і підтверджують важливість особистісних факторів, таких як відкритість до нового досвіду, для розвитку інтересу до мистецтва. Водночас виявлені обмеження вказують на необхідність подальших досліджень із більшими вибірками та можливістю контролю за умовами проходження опитування для точнішої перевірки конвергентної валідності шкали знань мистецтва.

Література:

1. Бурлачук Л. Ф., Корольов Д. К. Адаптація опитувальника для діагностики п'яти факторів особистості. *Питання психології*. 2000. № 1. С. 126–134.
2. Громова Г. М. Інструменти вимірювання толерантності до невизначеності. Адаптація тесту «Шкала інтолерантності до невизначеності» Н. Карлетона. *Наукові студії із соціальної та політичної психології*. 2021. Т. 47, № 50. С. 115–130. DOI: [https://doi.org/10.33120/ssj.vi47\(50\).217](https://doi.org/10.33120/ssj.vi47(50).217).
3. Кечур Р. В., Яскевич О. І., Турецька Х. І. Естетична спрямованість особистості та її зв'язок з емпатією. *Психологічний журнал*. 2020. Т. 6, № 5. С. 239–248. DOI: <https://doi.org/10.31108/1.2020.6.5.22>.
4. Кечур Р. В., Яскевич О. І., Турецька Х. І. Психоаналітичний стиль та його відношення до літератури. *Психологічний журнал*. 2021. Т. 7, № 5. С. 85–96. DOI: <https://doi.org/10.31108/1.2021.7.5.8>.
5. Яскевич О. І., Турецька Х. І., Гнилко В. Структура естетичного переживання при дефіциті менталізаційної здатності. *Габітус*. 2022. Вип. 40. С. 148–154. DOI: <https://doi.org/10.32782/2663-5208.2022.40.24>.

6. Afhami R., Mohammadi-Zarghan S. The Big Five, aesthetic judgment styles, and art interest. *Europe's Journal of Psychology*. 2018. Vol. 14, No. 4. P. 764–775. DOI: <https://doi.org/10.5964/ejop.v14i4.1479>.
7. Bullot N. J., Reber R. The artful mind meets art history: Toward a psycho-historical framework for the science of art appreciation. *Behavioral and Brain Sciences*. 2013. Vol. 36, No. 2. P. 123–137. DOI: <https://doi.org/10.1017/S0140525X12000489>.
8. Chamorro-Premuzic T., Furnham A. Art judgment: A measure related to both personality and intelligence? *Imagination, Cognition and Personality*. 2004. Vol. 24, No. 1. P. 3–24. DOI: <https://doi.org/10.2190/U4LW-TH9X-80M3-NJ54>.
9. Chamorro-Premuzic T., Furnham A., Reimers S. The artistic personality. *The Psychologist*. 2007. Vol. 20, No. 2. P. 84–87.
10. Costa P. T., McCrae R. R. The Five-Factor model of personality and its relevance to personality disorders. *Journal of Personality Disorders*. 1992. Vol. 6, No. 4. P. 343–359. DOI: <https://doi.org/10.1521/pedi.1992.6.4.343>.
11. Cotter K. N. та ін. Updating the Aesthetic Fluency Scale: Revised long and short forms for research in the psychology of the arts. *PLoS ONE*. 2023. Vol. 18, No. 2. P. e0281547. DOI: <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0281547>.
12. Dodell-Feder D., Tamir D. I. Fiction reading has a small positive impact on social cognition: A meta-analysis. *Journal of Experimental Psychology: General*. 2018. Vol. 147, No. 11. P. 1713–1727. DOI: <https://doi.org/10.1037/xge0000395>.
13. Eysenck H. J. The 'general factor' in aesthetic judgements. *British Journal of Psychology*. 1940. Vol. 31. P. 94–102.
14. Eysenck H. J. Preference judgments for polygons, designs, and drawings. *Perceptual and Motor Skills*. 1972. Vol. 34, No. 2. P. 396–398. DOI: <https://doi.org/10.2466/pms.1972.34.2.396>.
15. Federn P. Narcissism in the structure of the ego. Basic Books. 1953. P. 38–59. DOI: <https://doi.org/10.1037/10571-002>.
16. Furnham A., Chamorro-Premuzic T. Personality, intelligence, and art. *Personality and Individual Differences*. 2004. Vol. 36, No. 3. P. 705–715. DOI: [https://doi.org/10.1016/S0191-8869\(03\)00128-4](https://doi.org/10.1016/S0191-8869(03)00128-4).
17. Furnham A., Walker J. Personality and judgements of abstract, pop art, and representational paintings. *European Journal of Personality*. 2001. Vol. 15, No. 1. P. 57–72. DOI: <https://doi.org/10.1002/per.340>.
18. González M., Burin D. I. Adaptación y validación del cuestionario de interés y conocimiento en arte de Viena (VAIAK). *Revista de Psicología*. 2020. Vol. 16, No. 32. P. 68–78. DOI: <https://doi.org/10.46553/rpsi.16.32.2020.p68-78>.
19. Hausberg M. C. та ін. Is a self-rated instrument appropriate to assess mentalization in patients with mental disorders? Development and first validation of the Mentalization Questionnaire (MZQ). *Psychotherapy Research*. 2012. Vol. 22, No. 6. P. 699–709. DOI: <https://doi.org/10.1080/10503307.2012.709325>.
20. Kidd D. C., Castano E. Reading literary fiction improves theory of mind. *Science*. 2013. Vol. 342, No. 6156. P. 377–380. DOI: <https://doi.org/10.1126/science.1239918>.
21. McCrae R. R., Costa P. T. Personality trait structure as a human universal. *American Psychologist*. 1997. Vol. 52, No. 5. P. 509–516. DOI: <https://doi.org/10.1037/0003-066X.52.5.509>.
22. McManus I. C., Furnham A. Aesthetic activities and aesthetic attitudes: Influences of education, background and personality on interest and involvement in the arts. *British Journal of Psychology*. 2006. Vol. 97, No. 4. P. 555–587. DOI: <https://doi.org/10.1348/000712606X101088>.
23. Silvia P. J. Knowledge-based assessment of expertise in the arts: Exploring aesthetic fluency. *Psychology of Aesthetics, Creativity, and the Arts*. 2007. Vol. 1, No. 4. P. 247–249. DOI: <https://doi.org/10.1037/1931-3896.1.4.247>.
24. Silvia P. J., Barona C. M. Do people prefer curved objects? Angularity, expertise, and aesthetic preference. *Empirical Studies of the Arts*. 2008. Vol. 27, No. 1. P. 25–42. DOI: <https://doi.org/10.2190/EM.27.1.B>.
25. Specker E. Further validating the VAIK: Defining a psychometric model, configural measurement invariance, reliability, and practical guidelines. *Psychology of Aesthetics, Creativity, and the Arts*. 2021. Vol. 18, No. 3. P. 449–462. DOI: <https://doi.org/10.1037/aca0000427>.
26. Specker E., Cotter K. N., Kim K. Y. The next step for the VAIK: An item-focused analysis. *Psychology of Aesthetics, Creativity, and the Arts*. 2023. DOI: <https://doi.org/10.1037/aca0000559>.
27. Specker E. та ін. The Vienna Art Interest and Art Knowledge Questionnaire (VAIAK): A unified and validated measure of art interest and art knowledge. *Psychology of Aesthetics, Creativity, and the Arts*. 2018. Vol. 14, No. 2. P. 172–185. DOI: <https://doi.org/10.1037/aca0000205>.
28. Turetska H., Kunikevych B. Ukrainian language adaptation of the Mentalization Questionnaire in non-clinical samples. *Habitus*. 2020. No. 17. P. 131. DOI: <https://doi.org/10.32843/2663-5208.2020.17.23>.
29. Zunshine L. Theory of mind and experimental representations of fictional consciousness. *Narrative*. 2003. Vol. 11, No. 3. P. 270–291. DOI: <https://doi.org/10.1353/nar.2003.0018>.

Дата надходження статті: 01.09.2025

Дата прийняття статті: 20.10.2025

Опубліковано: 28.11.2025

Віденський опитувальник інтересів до мистецтва та знань мистецтва (Vienna Art Interest and Art Knowledge Questionnaire) (Specker, Forster, Brinkmann, Boddy, Pelowski, Rosenberg & Leder, 2018)

Шкала «інтерес до мистецтва»

Субшкала «суб'єктивний інтерес»

Оцініть кожне з наведених тверджень по семибальній шкалі, де 1 – абсолютно не згоден/абсолютно не згодна, а 7 – абсолютно згодний/згодна.

Мені подобалися уроки образотворчого мистецтва в школі

Мені подобається розмовляти про мистецтво з іншими

У мене багато друзів/знайомих, які цікавляться мистецтвом

Мене цікавить мистецтво

Я завжди шукаю нових мистецьких вражень та досвідів

У повсякденному житті я регулярно бачу мистецькі твори, які мене захоплюють

Я з родини, яка цікавиться мистецтвом

Субшкала «поведінка обумовлена інтересом»

Оцініть кожне з наведених тверджень по семибальній шкалі, де 1 – ніколи, а 7 – дуже часто.

Як часто Ви відвідуєте художні музеї чи/та галереї?

Як часто Ви читаете книги, журнали чи каталоги про мистецтво?

Як часто Ви переглядаєте зображення творів мистецтва (в каталогах, інтернеті тощо)?

Як часто Ви відвідуєте лекції про мистецтво чи історію мистецтва?

Шкала «знання мистецтва» (частина В)

Нижче буде наведено 6 картин. До кожної картини буде одне питання. Поглянувши на картину та прочитавши запитання, прошу обрати одну відповідь з переліку, котра, на Вашу думку, є правильною. Прочитавши запитання, прошу не використовувати сторонні джерела інформації (інтернет, мистецькі каталоги, журнали і т.д.).

1. Як звати чоловіка, який зображений з лівого боку на представленій картині?

- Купідон
- Себастьян
- Давид
- Самуїл

2. Як називають сцену, що зображена на картині?

- Венера відпочиває
- Венера і Купідон
- Народження Венери
- Смерть Венери

3. Як звати чоловіка, який зображений на фото?

- Паріс
- Себастьян
- Ахіллес (Ахілл)
- Робін Гуд

4. Як тлумачать фігуру лебедя на представленій картині?

- Лебідь є символом Венери
- Лебідь є батьком обох дітей
- Лебідь є вірним супутником Єлени Троянської
- Лебідь є символом незайманості дочки короля

5. Як називають сцену, що зображена на картині?

- Пастух на фоні Аркадійського пейзажу
- Мучеництво святого Себастьяна
- Іван Хреститель
- Уособлення страждань

6. Як називають техніку за допомогою якої виконаний цей твір мистецтва?

- Змішана (mixed media)
- Мультимедіа
- Інтермедіа
- Медіа-мистецтво (new media)

Шкала «знання мистецтва» (частина С)

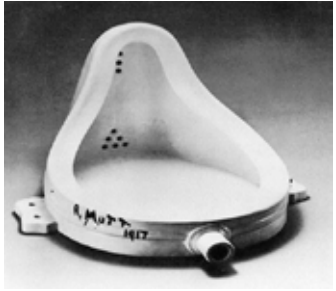
Перегляньте картини, що наведені нижче. Відзначте, будь ласка, під кожною картиною, чи є для Вас вона знайомою, а також вкажіть її автора і мистецький стиль, до якого вона належить.

Чи Вам знайома ця картина?

Вкажіть автора картини

Вкажіть до якого мистецького стилю належить ця картина

Картина 1		Картина 3	
Картина 2		Картина 4	

Картина 5		Картина 8	
Картина 6		Картина 9	
Картина 7		Картина 10	